

[Jørgen Gram.]

ikke at få de såkaldte tilskud, som er opført her i loven. Det, de sønderjyske menighedsråd ønsker, er at få lov til at klare sig selv.

Jeg må udfra disse betragtninger gå imod lovforslaget. Jeg synes, der er noget om det, der er blevet sagt fra forskellige sider, at dette er moderne kirkeran. Jeg synes ikke, det har været nødvendigt at gå så vidt, som det nu sker.

Kirkeministeren (Frede Nielsen): Jeg takker de ærede ordførere for socialdemokratiet, det radikale venstre, kommunisterne og retsforbundet for den tilslutning, her er givet. Jeg er fuldstændig enig med de ærede ordførere, jeg her har nævnt, i, at dette lovforslag er overmåde lempeligt, det er gået så langt i indrømmelser, som man overhovedet kan gå, og jeg tror ikke, der er noget som helst holdpunkt for et håb om, at man ved at udsætte sagens gennemførelse kunne få en endnu mere lempelig ordning.

Når man ser på de særlige kirkelige interesser nede i Sønderjylland, hvordan ligger så de økonomiske vilkår? De ligger således, at det tilsvare, det vil sige den årlige afgift, der skal svares til fællesfonden, i sin tid blev sat meget lavt i Sønderjylland. At så mange præstegårde dernede kan give det overskud, som de kan, er netop fordi tilsvaret dengang blev sat overordentlig lavt af hensyn til markdevalueringen og de tab, den førte med sig for menighederne dernede, og af andre hensyn. Tilsvarets fordeling på de enkelte embeder viser meget stor uensartethed, idet man tog hensyn til visse konjunkturer, visse særlige lokale forhold o. s. v. Derfor ligger dette tilsvare meget uensartet. Det kan siges, at det ikke er retfærdigt fordelt, og derfor vil det da også være lykkeligt, om man ser på disse ting sammen med hele den nye ordning.

Det skal indrømmes ganske åbent, at den nye ordning, der nu er tale om, giver betydelig mindre indtægt, navnlig for de større og de bedste præstegårde, men for mange af de mindre præstegårde og de mindre gode præstegårde vil det enten intet betyde eller kun ganske få hundrede kroner om året. Der er jo forskel på præstegårde. Nustrup, sognet, som det ærede medlem hr. Jørgen Gram hører til, har en meget stor præstegård med meget god jord, men der er præstegårde, der kun har et meget lille areal og meget dårlig jord. Man kan ikke uden videre vurdere den ordning, der nu foreslås, ud fra synspunktet: den store præstegårdsafkastning. Det, der bliver tilfældet efter det lovforslag, der nu er fremsat

og har været til behandling, er, at man bevarer en fjerdedel af det samlede sønderjyske præstegårdsareal som stamparcel, men naturligvis vil det være meget forskelligt efter størrelsen for de forskellige præsteembeder. Desuden bevarer man den jord, man mageskifter sig til, og når der netop tales om udbredt velvilje overfor spørgsmålet om magelæg, vil det altså sige, at embederne i virkeligheden bevarer overmåde megen jord. Man bevarer faktisk derved i vid udstrækning de faste værdier, man ejer. Dertil kommer i en årrække en ekstraafgift. Nu er der i lovforslaget kommet en bestemmelse om, at der i visse tilfælde kan ydes en særlig godtgørelse for afsavn, enten som en 10-årig afgift eller som en afgift een gang for alle. Denne kapital indgår i fællesfonden, men dens rente kan bruges til de hjemlige formål — altså en ny indrømmelse. Eller man kan, således som det også er foreslået, tage imod tilskuddet til opførelse af avlsbygninger. Der er mange og meget betydelige hensyn og lempelser. Når man nu gør hele statistikken op, synes jeg, at man fra den side, som nu angriber dette lovforslag, glemmer at regne med de positive sider af sagen udover de allerede nævnte lempelser. Man får jo ved at oprette disse nye brug, ved at give for små husmandsbrug tillægsparcer, indenfor kommunerne den stimulans, det er at få disse nye selvstændige landbrug, den værdi, der ligger i, at man får de for små brug fuldstændiggjort ved tillægsjord. Man glemmer at regne med, at man er med til at løse en stor og meget påtrængende opgave i grænselandet.

Det bebrejdes nu mig, at dette lovforslag gennemføres i hurtig og hast, at der ikke er givet oplysninger nok, at jeg ikke har forstået at forhandle, som det ærede medlem hr. Fibiger sagde. Jeg synes, at disse angreb og denne kritik er ganske uberettiget. Vi har i høj grad været i føling med de sønderjyske menighedsråd, i føling med andre parter, som det kunne være nyttigt at forhandle med.

Hvordan ligger nu sagen her, den, man angriber så stærkt, og om hvilken man siger, at den skal gennemføres i hurtig og hast? Den tidligere landbrugsminister, det ærede medlem hr. Erik Eriksen satte sagen i gang allerede for snart tre år siden, han nedsatte en særlig kommission, der skulle arbejde med dette spørgsmål. Denne kommission har arbejdet med sagen, holdt mange møder, søgt spørgsmålet belyst så godt som overhovedet muligt. Før dette lovforslag blev fremsat, havde jeg ikke alene lejlighed til at deltage i nogle af disse kommissions-